

**MEVLÂNA ÂŞİĞİ KONYALI BİR ŞAİR:
VEYSEL ÖKSÜZ**

Yazar : Prof. Dr. Emine YENİTERZİ
Yayınevi : Selçuklu Belediyesi Yayınları
Yer&Yıl : Konya 2006
Sayfa : 348 s.

Ahmet KOÇAKOĞLU
Türkçe Öğretmeni
a.kocakoglu@hotmail.com

Modern Türk şiirinin köşe taşlarından İsmet Özel, şiir için yapılmış pek çok tanımlara birini daha ekliyor ve "Hayvan için çılgılık, mırıltı, haykırış, homurtu, inleme ne ise insan için de şiir odur."¹ diyor. Şiir hem en insanî, hem de en insanüstü sanat olmuştur.

Söz beşerin diline düşer ve kelam olur. Kelam gönül ehlinde ışık olur, nağme olur, şiir olur. Dil şiirle tomurcuklanır, çiçek olur. Hâsılı şiir kelamla yaşattır, diyebiliriz. İşte bu efsunlu dili terennüm edenlere şair diyoruz. Dili yeşertip ona ruh üfleyen gönül erleri, kimi zaman toplumun baş tacı olmuş, kimi zaman da diyar diyar sürülmüştür. Gün olmuş "Hak yaranıdır" denerek kutsallaştırılmış, ya da "kâfirdir" denilerek ateşe atılmıştır. Zaman olmuş sultan elinden üzüm yemişler ya da sultan emriyle boyunları vurulmuştur. Gün olmuş devran dönmüş, şairler hep çok konuşulan kişiler olmuşlardır. Her halükarda diyebiliriz ki şiir ne kadar hayat-sa, hayat da o kadar şiirdir.

Edebiyatımızın altı yüz yıllık geleneği divan şiiri, Tanzimat ve Meşrutiyet'ten sonra gözden düşmeye başlamış, ediplerimiz Batı hayranlığı rüzgârıyla, Batı şiiri formlarını da edebiyatımıza uygulamaya çalışmışlardır. Ve bu yabancı rüzgâr dinmemiş, aksine güçlenerek büyümüş, Cumhuriyet döneminde kasırga haline gelerek, geleneğe ait neyimiz varsa silip süpürme arzusuna tutulmuştur. Tevfik Fikret ve Mehmet Akif, aruzu Türk şiiri içinde yoğururken, Batı rüzgârı bu köklü çınarı

¹ İsmet Özel; *Şiir Okuma Kılavuzu*, 7. bs., Şûle Yayınları, İstanbul, 2002, s. 24-25.

sarsmaya başlamıştır. Yahya Kemal 'kuğunun son şarkısı'nı söylemiş ve Klasik şiirimiz eski ihtişamlı günlerinden uzaklaşmıştır. Ancak bu köklü gelenek ölmemiş, Ferit Kam, Arif Nihat Asya, Mahir İz, Âmil Çelebioğlu, Cemal Kurnaz ve Nejat Sefercioğlu gibi şairlerin dilinde dipdiri olduğunu göstermiştir.

Veysel Öksüz de Divân Edebiyatı geleneğini kendi gücü nispetinde devam ettirenlerden, kuğunun sesine kulak verenlerdendir. Yazımızda Prof. Dr. Emine Yeniterzi'nin bu şair hakkında *Mevlâna Âşığı Konyalı Bir Şair Veysel Öksüz*² adlı eserini tanıtmaya çalışacağız.

Yeniterzi bu çalışmasında, Veysel Öksüz'ün hayatı, sanatı ve eserlerini akademik titizlikle, kapsamlı ve sistematik bir biçimde incelemiştir. Mayıs 2006'da Selçuklu Belediyesi Yayınlarından çıkan eser 348 sayfa olup, üç bölümden oluşmaktadır. Bu bölümlere geçmeden evvel, Prof. Dr. Emine Yeniterzi'nin özgeçmişine, Doç. Dr. Âdem Esen'in "Takdim" yazısına, "İçindekiler" bölümüne ve yine yazar tarafından kaleme alınan "Önsöz"e yer verilmiştir.

Kitabın birinci bölümünü, Veysel Öksüz'ün hayatı, eserleri ve şiirleri hakkında değerlendirme, ikincisini, şairin aruz vezniyle yazdığı şiirler, üçüncü bölümü ise de hece vezniyle kaleme aldığı şiirler oluşturmaktadır. Eserin sonuna da sözlük eklenerek okuyucuların istifadesine sunulmuştur. Sözlük çalışmasının ardından eser Öksüz'ün fotoğraflarıyla zenginleştirilmiştir.

"Veysel Öksüz, Hayatı ve Eserleri" adlı I. bölümde, Veysel Öksüz'ün hayatı, eserleri ve şiirleri ayrı ayrı başlıklar altında değerlendirmeye tabi tutulmuş, arkasından "Veysel Öksüz Hakkında Yazılanlar" kısmına yer verilmiştir. Öksüz, 1927 yılında Konya'nın Yarma Nahiyesi'nde doğmuştur. Babası Veyis Efendi Aşağı Hâdim'de Ebû Yusuf Efendinin torunlarından İsmail Efendinin oğlu olup İstiklal savaşında ordunun yetiştirdiği ilk şoförlerdendir.

Sanatçı, eğitim hayatına Yarma'da başlar. Dördüncü sınıfta ailesiyle birlikte Konya'ya yerleşen şair, ilkokulu bitirince Sanat Okulu'na yazılır. Burada sınıfının birincisi, başarılı bir öğrenci iken ikinci sınıfta babası onu okuldan alıp, kaynakçı Zeki Usta'nın yanına verir. Böylece Veysel Öksüz'ün düzenli eğitim hayatı da burada sona erer. Bu noktadan sonra Öksüz kendi kendini yetiştirmeye, pişirmeye, tecessüs arzusunu doyurmaya çalışmıştır. Ömrü, bir taraftan ziraat makineleri imalatı, diğer taraftan önüne geçemediği edebiyat ve tasavvuf aşkıyla kitaplarının arasında geçmiştir. 'Bilmek' arzusuyla kitap deryasına öyle bir dalmıştır ki şair, ömrünün sonuna kadar bu deryadan kana kana içmiştir. Kitapları kendine mesken edinen Öksüz, gönüllü bir talebe olmuş, okuduğu kitaplardan notlar çıkarmış, sözlüklerini oluşturmuş, kendi idrak imbiğinden ağır ağır süzmüştür. *Mesnevî*'yi on kere, Elmalılı'nın tefsirini dört kere okur. Kitap kendine sadık olanları her zaman ödüllendirmiştir. Şair de derviş sabrıyla çilesini çektiği, ateşiyle yandığı tecessüsünün mükâfatını alır. Küp dolmuştur artık. Kelebek kozasını yırtmıştır. Öksüz'ün dili

² Emine Yeniterzi; *Mevlâna Âşığı Konyalı Bir Şair Veysel Öksüz ve Şiirleri*, Selçuklu Belediyesi Yayınları:22, Konya, 2006.

açılmıştır. Divan şiirinin bütün nazım şekillerinde aruzla şiirler yazarken, heceyle şiirler söylemeyi de ihmal etmez. Ömrünün son yıllarında kendini *Mesnevî*'nin manzum tercümesi ve şerhi işine adar. Veysel Öksüz yaşarken şiirlerini yayımlamak için fazla uğraşmamış, eserlerini dostlarıyla paylaşmayı yeğlemiştir.

Şairin *Mesnevî Tercümesi* (1 Cilt), *Mesnevî Şerhi* (1 Cilt) gibi eserlerinin yanında 485 adet aruz vezniyle, 362 adet hece vezniyle yazılmış, toplam 847 şiiri mevcuttur. Bu bölümde Yeniterzi, Öksüz'ün hem aruzla, hem de heceyle yazdığı şiirlerinin vezni ve nazım şeklini tespit etmiş ve bunları kendi aralarında tasnif ederek şairin eserlerini titiz bir incelemeye tabi tutmuştur.

“Veysel Öksüz Hakkında Yazılanlar” bölümünde yazar, şairle ilgili, yerel ve ulusal yazılara değinmiştir. Ayrıca Nevzat Küçükerdoğan'ın Veysel Öksüz'e ithafen yazdığı yayımlanmamış bir dördlüğünü ve şairin bestelenen bir şiiri hakkındaki bilgileri de bu bölümde görüyoruz.

İkinci bölümde, şairin aruz vezniyle yazdığı 485 şiir toplanmış ve bu şiirler, tür esasına göre sınıflandırılmıştır. Aynı türdeki şiirlere, adı ile birlikte numara verilmesi ve her şiirin vezninin belirtilmesi, hem okuma hem de inceleme kolaylığı sağlamaktadır. Bu bölümden rastgele seçtiğimiz dördlükler, Öksüz'ün ifade gücünü, zevkini ve aruzdaki ustalığını göstermesi açısından yeterli olacaktır kanaatindeyiz:

“Hasretle yanan kalbime imdâd edecek yok

Vîrâne gönül mülkünü âbâd edecek yok

Aşkıyla helâk olsa bu can yâd edecek yok

Vîrâne gönül mülkünü âbâd edecek yok”

(...)

(s. 63)

“Eş gerek gönlüme Leylâ gibi eşsiz edemem

Kararan ufkuma sen doğ ki güneşsiz edemem

Sönmesin dilde bu âteş ben âteşsiz edemem

Ebedî sönmeyecek âteşe yandır beni sen”

(...)

(s. 63)

Üçüncü bölümde, şairin hece vezniyle yazdığı 362 şiir toplanmış ve bu şiirlerin tasnifinde de ikinci bölümde izlenen metod uygulanmıştır. Aşağıdaki örnekler, şairin aruzda usta olduğu kadar hecede de usta olduğunu göstermektedir:

“Hicrânınla ey güzel sînede cân eksildi

Feryâd eylesin bülbül bir gülistân eksildi”

(...)

(s. 182)

“Gâhî tanbûr gâhî nâyı dinleriz

Gâh segâhı gâh nevâyı dinleriz
 Kuş dilinden rûha gıdâ nağmeden
 Hep ilâhî hoş sadâyı dinleriz”
 (...)

(s. 243)

Dostu Nevzat Küçükdoğan Veysel Öksüz için:

“Hayâl âlemine dalmış da aşka dâir olmuşum
 Ehl-i dile bende olup Cem’de sâir olmuşum
 Öksüzün mısraların okudukça anladım ki

Ben kazârâ şiir yazıp sözde şâir olmuşum” (s. 19) diyor. Bu satırlar Öksüz’ün şiir kudretini göstermesi açısından dikkat çekicidir.

Bizce şairi önemli kılan unsurlardan biri de edebiyatımızın geleneklerine bağlı oluşudur. Yahya Kemal “Kökü mazide olan âtiyim” diyor. Mazimiz olmadan ne bugünümüz, ne de geleceğimiz olabilir. Bu anlamda hem tarihimize hem edebiyatımıza hem de bizim olan her şeye sahip çıkmalı, onları korumalıyız. İhtişamlı geçmişimizi, görkemli bir geleceğe ancak bu şekilde taşıyabiliriz. Veysel Öksüz ve şiirleri de sahip çıkıp korunması gereken edebî zenginliklerimizdendir. Böyle bir hazineyi keşfetmemize vesile olan ve titiz bir çalışma ile ilim âlemine sunan Prof. Dr. Emine Yeniterzi’ye müteşekkirimiz.